

Dacă vrem să stimulăm creșterea economică, atunci trebuie să atragem mai multe capitaluri străine și să creștem productivitatea totală a factorilor de producție

Lucian Croitoru

Articol publicat și pe www.cursdeguvernare.ro pe 2 noiembrie 2011

Istoria de după 1990 arată că stocul de capital și productivitatea totală a factorilor (TFP) au fost principalii contributivi la creșterea economică în România. În perioada 1993-1999 creșterea economică medie pe an a fost de aproximativ 1,2 procente. Foarte puțin. La ea a contribuit în mod pozitiv stocul de capital. Modificarea productivității totale a factorilor și a numărului de angajați au contribuit negativ. În perioada 2000-2004 creșterea economică medie anuală a fost de 5,4 procente. Au contribuit pozitiv și relativ egal stocul de capital și TFP. Modificarea numărului de angajați a contribuit negativ. În sfârșit, în perioada 2005-2008 creșterea economică medie anuală a fost de 6,4 la sută, explicată aproape în întregime de stocul de capital.

Este clar, în anii de boom economic s-a pierdut contribuția pozitivă a productivității totale a factorilor. Iar criza economică face ca în țară să intre mai puține capitaluri. Dacă vrem să stimulăm creșterea economică, atunci trebuie să atragem mai multe capitaluri străine și să creștem productivitatea totală a factorilor de producție.

Ce ar trebui făcut să atragem mai mult capital străin? Trei lucruri. În primul rând, trebuie prezervate echilibrele macroeconomice. Aceasta înseamnă menținerea deficitelor (de cont curent și bugetar) la niveluri compatibile cu creșterea economică pe termen lung. Nici deficitul mai mari, nici cele mai mici nu sunt bune. Procedând astfel, vom reduce riscurile macroeconomice și vom îmbunătăți percepția despre risc pe care capitalurile străine o au referitor la România. S-a văzut în 2008 că o creștere peste potențial, care duce la acumularea de dezechilibre majore, este nesustenabilă.

În al doilea rând, trebuie redusă drastic birocrația legată de fondurile europene. Pe cea dependentă de UE nu o putem reduce noi, dar pe cea dependentă de noi putem. Trebuie eliminate obstacolele românești existente în diverse legi și instituite pedepse clare și aspre pentru cei care încalcă legea.

În al treilea rând, trebuie privatizate pachete din companii atractive, la prețul pieței. Niciodată nu e prea târziu, dar dacă se făcea acest lucru încă din 2009 acum existau fluxuri de capitaluri care ar fi produs, ca și în Polonia, creștere economică la ritmuri mai înalte.

Amintesc și unele măsuri care pot duce la creșterea productivității totale a factorilor și la creșterea participării forței de muncă. În sectorul financiar trebuie să se evite orice măsură care ar împiedica sectorul să se recapitalizeze și să reia funcția vitală de intermediere. Inovarea de produs depinde de furnizarea de capital de risc, iar acesta are nevoie să rămână accesibil. Trebuie eliminate, de pe piața bunurilor și a serviciilor, barierele care încă mai împiedică intrarea/ieșirea de pe piață și concurența între firme. Reforma prin care se reduce protecția oferită celor angajați în defavoarea celor care caută de muncă trebuie continuată. În plus, este nevoie de programe mai eficiente care să pregătească mai bine forța de muncă pentru a opera pe o piață a muncii mai flexibilă.

În sfârșit, în sectorul public este necesară o prioritizare severă a investițiilor pentru a elimina risipa rezultată din disiparea eforturilor investiționale. Sistemul de impozite și beneficii sociale, inclusiv cele legate de șomaj, trebuie profund reformat pentru a reduce dependența de ajutoare și a crește atractivitatea muncii. Ar putea fi luată în considerare și egalizarea vârstei de pensionare pentru bărbați și femei la niveluri similare cu cele din statele dezvoltate (mai degrabă la 67 decât la 65 de ani), și revizuirea schemelor de pensionare timpurie sau pe caz de boală pentru a elimina fraudă.